

Kärsämäen kunta

Arviointikertomus 2022

Tarkastuslautakunta

31.5.2023

Sisällysluettelo

Puheenjohtajan katsaus	2
Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely	3
Tehtävä.....	3
Kokoonpano	3
Työskentely	4
Vuoden 2021 arviointikertomuksen käsittely	5
Arviointikertomuksen käsittely kunnanvaltuustossa	5
Arviointikertomuksen johdosta tehdyt toimet	5
Arvio kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta	6
Kärsämäen kuntastrategia 2019-2023	6
Yleishallinto	6
Elinkeinotoimi.....	7
Sosiaali- ja terveystoimet.....	7
Lautakuntatason tarkastelu	8
Opetustoimen lautakunta	8
Hyte-lautakunta.....	8
Tekninen lautakunta	8
Kuntakonsernin toiminnan ja talouden tarkastelu	9
Kärsämäen Asunnot Oy.....	9
Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy	9
Kärsämäen Vesihuolto Oy	10
Yhteenveto	11
Allekirjoitukset	12

Puheenjohtajan katsaus

Maailman tilanteen mullistuksista huolimatta Kärämäellä on eletty varsin rauhallisesti rakentaen liikuntahallia ja asuntoja sekä laajentaen tai rakentaen uusia teollisuustiloja. Toivottavasti nämä edellä mainitut asiat vaikuttavat asukasluukuun lisäävästi.

Kunnan tilinpäätös viime vuodelta on erinomainen, joka johtuu hyvän työtilanteen tuomasta verotulojen kasvusta ja valtionosuuksien lisäyksestä sekä hyvästä talouden hoidosta.

Hyvinvointialueen perustamisesta johtuvat muutokset vaikuttavat enemmän kuntalaisten elämään vasta tulevaisuudessa.

Marjatta Seppä

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

30.5.2023

Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Tehtävä

Kuntalain 121§ mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on hallintosäännön 67 §:n mukaan

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
2. huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

Kokoonpano

Kunnanvaltuuston tilikausille 2021-2024 valitsemina tarkastuslautakunnan jäsenet

Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Marjatta Seppä, puheenjohtaja	Tarja Mäenpää
Timo Littow, varapuheenjohtaja	Juha Ruotsalainen
Tapio Myllymäki	Raimo Kielenniva
Juha Räisänen	Merja Niemi
Jaana Takalo	Raija Aulis

Työskentely

Tarkastuslautakunnan jäsenet seuraavat kunnanhallituksen ja lautakuntien esityslistoja ja pöytäkirjoja tarkastuslautakunnassa päätetyn työnjaon mukaisesti. Tarkastuslautakunnan jäsenet raportoivat kokouksissaan seurannasta ja havainnoinnista.

Tarkastuslautakunta on kuullut arviointiaan varten viranhaltijoita, lautakuntien puheenjohtajistoa, kunnanhallituksen puheenjohtajaa sekä kunnanjohtajaa ja kunnansihteeriä. Tilintarkastajaa on kuultu tarkastuslautakunnassa tilintarkastuksen osalta.

Kunnanvaltuusto on valinnut tilintarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy:n ja sen päävastuullisena tilintarkastajana toimii Tiina Mikkonen-Brännkärr, KHT, JHT.

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu kunnanvaltuuston hyväksymään vuoden 2022 talousarvioon, kunnanhallituksen hyväksymään tilinpäätökseen, tilintarkastajan tarkastusraportteihin, tilintarkastuskertomukseen sekä tarkastuslautakunnan hankkimiin selvityksiin.

Vuoden 2021 arviointikertomuksen käsittely

Arviointikertomuksen käsittely kunnanvaltuustossa

Kunnanvaltuusto käsitteli 7.6.2022 tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2021, jolloin kunnanvaltuusto velvoitti hallintokunnat ja tytäryhtiöt antamaan selvitykset annettuihin suosituksiin ja parannusehdotuksiin syyskuun 2022 loppuun mennessä. Kunnanvaltuusto on käsitellyt hallintokunnilta kootut selvitykset 4.10.2022.

Arviointikertomuksen johdosta tehdyt toimet

Tarkastuslautakunta on käsitellyt suositusten ja parannusehdotuksien vastauksia 19.10.2022.

Arvio kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

Kärsämäen kuntastrategia 2019-2023

Kärsämäki

Strategia 2019-2023

Positiivisten tarinoiden pitäjä

Sinnikkyydellä ja joustavalla toiminnalla kehittyvä Sijaintinsa avulla, innovaatioilla ja tienkäyttäjiä palvelemalla saa investointeja ja työpaikkoja Ottaa positiivista riskiä, palvelee hyvin

PAINOPISTEALUEET & KEHITTÄMISHANKKEET KOHTI VISIOTA

Kärsämäestä brändi Positiivisten tarinoiden virta, myös yritysten tarinoiden avulla Monipuolisesti somessa Tienvarsimainonta	Laadukas maaseutuasuminen Asumisen kokonaispalvelu Maanhankinnan, asumisratkaisujen ja elinvoimapolitiikan saumaton kokonaisuus Vuokra-asumisen kehittäminen Kylän asumismahdollisuuksien hyödyntäminen Luonnonmukaisen pysähdyspaikan kehittäminen	Keskipiste puolimatka Keskustaympäristön kehittäminen Digitalisaatio ja sijainnista riippumaton työ Kylän mahdollisuudet tienkäyttäjille Näkyvä mainonta ja selkeät opasteet Liikennevirtaa hyödyntävien palvelujen kehittäminen	Kulttuurista elämyksiä ja elinvoimaa Kulttuurin kohteista, tapahtumista, ympäristöistä ja palveluista kehittyvä kokonaisuus Luovan kulttuuriyrittäjyyden edistäminen Kylän kulttuuri tapahtumissa ja matkailussa
--	---	--	--

VISIO

Viihtyvyyttä ja yrittäjyyttä edistävä Luova, reagoiva ja kansainvälinen Menestyvä ja mahdollisuuksia salliva maaseutupaikkakunta

---

NYKYTILANNE

Lapsi- ja perhemyönteinen
Palvelut paikkakunnalla
Hyvät koulu- ja varhaiskasvatuspalvelut
Koulut ja muut tilat kunnossa
Yritysmuotoinen
Asuntotilanne haastava
Toiveikas ilmapiiri
Nuorison palveluissa kehittämistarvetta
Vilkas kulttuuritoiminta
Hyvä sijainti

Kestävä kehitys, luontoarvot ja ilmastonmuutoksen torjunta

MISSIOMME

Kärsämäki turvaa asukkaalleen hyvän elämän edellytykset ja kehittää paikkakuntaa aktiivisen elinvoimapolitiikan keinoin.

Asukkaat
Yrittäjät ja yritykset
Tienkäyttäjät
Vierailijat

Palvelut
Asunnot
Tontit
Työpaikat
Toimitilat
Kumppanuus

TAVOITE

Asukastyytyväisyys
Yritystyytyväisyys
Työpaikkamyönteisyys
Tasapainoinen kuntatalous, palvelut mitoitetaan resurssien puitteissa

ARVOT: AVOIN, ROHKEA, VASTUULLINEN, LUOVA, YRITTELIÄS JA YHTEISTYÖKYKYINEN

Yleishallinto

Kaikki sidonnaisuusilmoitusvelvolliset ovat tehneet ilmoituksensa määräaikaan mennessä.

Kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston kokouspäätöksistä on välitetyt tiedotteet medialle ja internetiin ovat vaihdelleet. Kunnan internet-sivuilla ja some-kanavilla on harvemmin, jos ollenkaan ollut kokoustiedotteita.

Kärsämäen kunnan konserniohjeet ovat vuodelta 2008. Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2019 on kiinnittänyt huomiota asiaan ja tilintarkastajan esittelyn perusteella tarkastuslautakunta kehottaa päivittämään konserniohjeita.

Vanhus- ja vammaisneuvoston toiminnasta ei löydy mainintaa kunnan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen mukaan. Sama pätee myös nuorisovaltuuston toimintaan, vaikka siitä löytyy muutamia mainintoja.

Kunnan hallinnon henkilöstön määrä on kriittinen ja haavoittuvainen työmäärään ja velvollisuuksiin nähden.

Elinkeinotoimi

Elinkeinoelämän kehittämistä on vastannut Nivala-Haapajärven Seutu Nihak ry.

Sosiaali- ja terveystalot

Kärsämäen kunta oli järjestämisvastuussa lakisääteisen sosiaali- ja terveystalotien osalta. Palveluntuottajana toimii Terveystalo Kuntaturva Oy, palvelusopimus sote-palveluista on voimassa 30.6.2027 saakka sopimusoikeuden käyttön myötä. Palvelusopimus vastuineen siirtyi Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle eli Pohteelle 1.1.2023 lukien.

Lautakuntatason tarkastelu

Opetustoimen lautakunta

Opetustoimen lautakunta alitti talousarvionsa.

Psykologipalveluiden saatavuudessa on ollut ongelmia. Kokoaikainen koulukuraattori on ollut käytettävissä Kärsämäellä.

Toiminta on normalisoitunut korona-ajan jälkeen. Opetuspuolella on ollut mahdollisuus kouluttaa ammattipätevyyttä täydentäviin koulutuksiin.

Varhaiskasvatuksessa perustettiin kaksi ryhmäperhepäiväkotia.

Hyte-lautakunta

Hyte-lautakunta alitti talousarvionsa.

Sähköistä asiointia on kehitetty, vaikka alkukäytössä on ollut haastetta. Akkunan avulla pystyy tekemään sähköisesti tilavarauksia kuten Konttilan varaaminen.

Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta ylitti talousarvionsa.

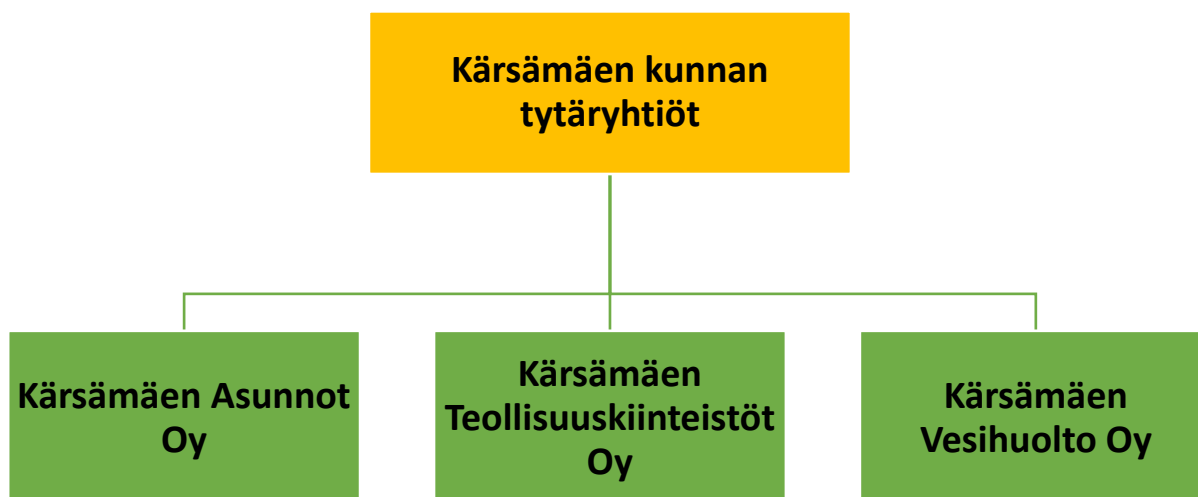
Kunnan imagoa on nostettu huolehtimalla puisto- ja viheralueista.

Uusi liikuntahalli Kataja-areena saatiin valmiiksi kuluneen vuoden aikana. Kataja on ollut aktiivisessa käytössä.

Ruokahuolto- ja siivouspalvelujen hoidosta on 1.6.2021 alkaen vastannut Fodbar Oy.

Ruokapuolella oli ilmennyt ongelmia ruuan määrässä ja osaavan henkilökunnan puutteiden vuoksi. Tilannetta on ryhdytty korjaamaan ja tilannetta kehoitetaan edelleen seuraamaan.

Kuntakonsernin toiminnan ja talouden tarkastelu

Tarkastuslautakunta on tutustunut kunnan tytäryhtiöihin pyytämällä yhtiöiden tilinpäätökset ja toimintakertomukset. Yleisenä huomiona voidaan todeta, ettei kunnan tilinpäätös ja toimintakertomus sisällä kunnanvaltuuston asettamia tavoitteita kunnan tytäryhtiöille, vaikka niitä on kirjattu talousarvioesitykseen vuodelle 2022.

Kärsämäen Asunnot Oy

Vuoden 2022 liikevaihto oli 965 775 euroa ja tilikauden tappio oli 166 613 euroa. Yhtiön käyttöaste oli 89,2 %. Vuokrataloyhtiön käyttöaste tulisi olla 95%. Näin ollen tavoitteeseen ei olla päästy.

Keskuskoulun tontille valmistui kaksi rivitaloa sekä Haapatielle neljä omakotitaloa.

Uusille asunnoille olisi kuitenkin kysyntää Kärsämäellä ja nykyinen asuntotarjonta ei vastaa kysynnän tarpeisiin. Haastetta lisää pankkien nihkeys antaa lainarahaa.

Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy

Vuoden 2022 liikevaihto oli 691 981 euroa ja tilikauden voitto oli 156 591 euroa. Käyttöaste oli 100 %.

Yhtiön tilanne on kääntynyt positiiviseen suuntaan. Parantunut elinkeinotilanne Kärsämäellä on tuonut kysyntää uusille tiloille.

Kärsämäen Vesihuolto Oy

Vuoden 2022 liikevaihto oli 499 402 euroa ja tilikauden tappio oli 91 447 euroa. Tappiollinen tulos johtui pääasiassa energian hinnan noususta.

Vuotovesimäärän nousi, ollen noin 22 % kokonaisvesimäärästä. Kunnan tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa mainitaan vuotovesimäärän olleen noin 19 %. Tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessaan 2021 kiinnittänyt huomiota vuotovesimäärän tilanteeseen.

Vuoden 2022 tavoitteista jäätiiin vesijohtolinjastojen saneerauksen ja talouden toteutuman osalta.

Yhteenveto

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan toiminnot ovat toteutuneet keskeisiltä osiltaan kunnanvaltuuston asettaminen tavoitteiden mukaisesti.

Tilikauden tulokseksi muodostui 931 167 euroa. Varausten ja rahastojen muutosten jälkeen tilikausi 2022 on ylijäämäinen 973 438 euroa.

Kärsämäen kunta on onnistunut täyttämään lakisääteiset veloitteensa kuntalaisten peruspalveluiden osalta. Kärsämäen kunnalla ei ole kattamatonta alijäämää.

Tarkastuslautakunta esittää tilintarkastajan lausunnon mukaisesti, tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille tilivelvollisille tilikaudelta 1.1.-31.12.2022.

Tarkastuslautakunta antaa arviointikertomuksen vuodelta 2022 kunnanvaltuustolle käsiteltäväksi ja esittää, että kunnanvaltuusto pyytää kunnanhallitusta kokoamaan selvitykset hallintokunnilta ja tytäryhtiöiltä tarkastuslautakunnan antamiin suosituksiin ja parannusehdotuksiin syyskuun loppuun mennessä.

Tarkastuslautakunta kiittää viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä yhteistyöstä.

Allekirjoitukset

Marjatta Seppä, puheenjohtaja

Timo Littow, varapuheenjohtaja

Tapio Myllymäki, jäsen

Juha Räisänen, jäsen

Jaana Takalo, jäsen